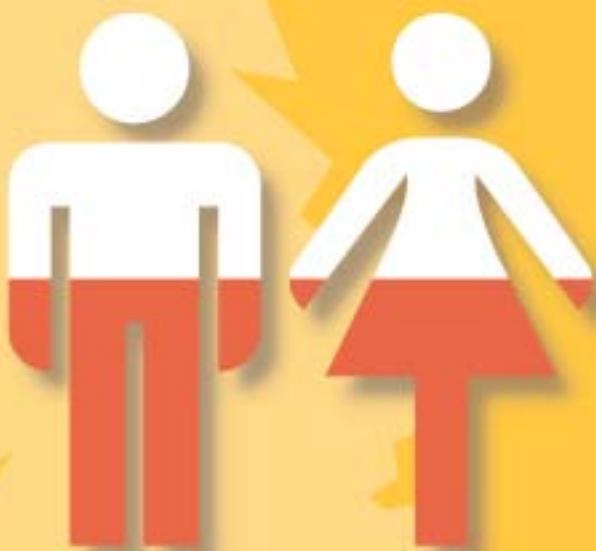

dti

**ZATRUDNIENIE W ZJEDNOCZONYM KRÓLESTWIE
WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ**

Poznaj swoje prawa oraz dowiedz
się jak uzyskać pomoc i informacje

PORADNIK DLA PRACOWNIKÓW POLSKICH

Polska wstąpiła do Unii Europejskiej 1 maja 2004 r.
Jako obywatel Polski masz zatem prawo do pracy w Zjednoczonym Królestwie. Po podjęciu pracy należy jak najszybciej wystąpić o rejestrację do Biura Rejestracji Pracowników (Home Office Worker Registration Scheme – WRS).

Jednym ze sposobów znalezienia pracy w Wielkiej Brytanii jest skontaktowanie się z biurem pośrednictwa pracy tymczasowej w Polsce lub w Zjednoczonym Królestwie. Jeśli zamierzasz szukać pracy w taki sposób, znajdziesz w tej ulotce informacje o tym, co należy zrobić przed wyjazdem z Polski oraz jakie masz prawa w Wielkiej Brytanii, a także ważne adresy i telefony w Polsce i w Zjednoczonym Królestwie.

Ponieważ ta ulotka może opisywać tylko ogólne zagadnienia, zalecamy skontaktowanie się z następującymi organizacjami po bardziej szczegółowe informacje: z Biurem Doradczym ds. Pracy (Arbitration, Conciliation and Advisory Service - ACAS) lub Kongresem Brytyjskich Związków Zawodowych (Trades Union Congress - TUC). W Zjednoczonym Królestwie nie trzeba być członkiem brytyjskiego związku zawodowego aby skorzystać z ich porad. Biura Porad Obywatelskich (Citizens Advice Bureaux – CABx) są także doskonałym źródłem pomocy. Na końcu tej ulotki znajdziesz listę przydatnych adresów.

Jak wystąpić o rejestrację do Biura Rejestracji Pracowników w Zjednoczonym Królestwie?

Jak najszybciej po podjęciu pracy w Zjednoczonym Królestwie należy wypełnić formularz rejestracyjny (WRS) podając imię i nazwisko, adres, datę urodzenia, obywatelstwo oraz szczegóły zatrudnienia. Można zamówić formularz i zasięgnąć szczegółowych informacji dzwoniąc pod nr: **08705 210 2224** albo odwiedzając następujące strony internetowe:

www.ind.homeoffice.gov.uk lub

www.workingintheuk.gov.uk

Rejestrując się po raz pierwszy, należy załączyć list od pracodawcy potwierdzający stan zatrudnienia, dwa zdjęcia paszportowe, paszport lub dowód osobisty oraz opłatę w wysokości £50. Jeśli nie wystąpisz o rejestrację w ciągu jednego miesiąca od rozpoczęcia pracy, Twoje zatrudnienie stanie się nielegalne.

PRAWO PRACOWNICZE W ZJEDNOCZONYM KRÓLESTWIE

Jaką otrzymam płacę?¹

Wszyscy pracownicy w wieku od 18 lat mają prawo do minimalnej płacy gwarantowanej przez prawo brytyjskie (**National Minimum WAGE – NMW**). Osoby w wieku 18, 19, 20 lub 21 lat muszą otrzymać przynajmniej £3.80 na godzinę, a pracownicy w wieku od 22 lat muszą otrzymać przynajmniej £4.50 na godzinę.

Osoby zatrudnione w rolnictwie przy zbiorach manualnych mają prawo do rolniczej minimalnej płacy (**Agricultural Minimum Wage**), która w Anglii i Walii wynosi przynajmniej £4.50 na godzinę dla osób w wieku 19 lat i starszych. Osoby wykonujące inne prace rolnicze powinny otrzymać przynajmniej £5.15 na godzinę. Osobom pracującym na farmie więcej niż 39 godzin tygodniowo należą się nadgodziny w wysokości półtorej normalnej stawki godzinowej.

Wszystkie powyższe stawki godzinowe są od czasu do czasu zmieniane. W Szkocji i Irlandii Północnej obowiązują inne stawki rolniczej płacy minimalnej (Agricultural Minimum Wage). W razie wątpliwości prosimy zadzwonić pod numery podane na końcu tej ulotki.

¹ Pracując w Zjedn. Królestwie

Czy pracodawca może potrącać pieniądze z wypłaty?

Pracodawcy mają prawo potrącać z pensji tylko na następujące cele:

1. Zakwaterowanie. Suma, którą agencja może potrącić, jest ograniczona prawem. Jeśli Twoje wynagrodzenie nie wynosi więcej niż płaca minimalna (NMMW) lub rolnicza płaca minimalna (Agricultural Minimum Wage), pracodawca nie może potrącić z wypłaty więcej niż £24.50 tygodniowo (ta suma z czasem się zmienia).
2. Podatek i ubezpieczenie socjalne (National Insurance). Poniżej podajemy więcej szczegółów.
3. Transport. Osoby pracujące w rolnictwie muszą otrzymać rolniczą płacę minimalną po potrąceniu kosztów transportu.

Bez pisemnej zgody pracownika (np. w ramach umowy o pracę) nie można odliczyć pieniędzy z wypłaty na żadne inne cele. W szczególności, agencja pracy sezonowej nie może domagać się opłaty od pracowników za administrowanie wynagrodzeń czy za zapewnienie sprzętu ochronnego. Agencja może oferować płatne usługi, np. dodatkowe szkolenie. Jednak nie może uzależniać znalezienia pracy od skorzystania z innych, płatnych, usług.

Pracodawca może przedstawić do podpisu dodatkową umowę uzgadniającą dodatkowe opłaty za zakwaterowanie lub, na przykład, za transport. Jeśli pracownik nie ma wyboru co do rodzaju kwatery lub z jakich usług korzysta, takie potrącenia mogą być nielegalne. Przed podpisaniem jakiegokolwiek umowy zawsze zwróć się po poradę.

Czy muszę płacić podatki i ubezpieczenie socjalne (National Insurance) w Wielkiej Brytanii?

Dochody za pracę w Zjednoczonym Królestwie podlegają opodatkowaniu. Pracodawca zajmuje się odprowadzaniem podatku od wynagrodzenia.

Jeśli umowa o pracę z agencją pracy tymczasowej została podpisana w Polsce i pracownik płaci składki socjalne w Polsce, to nie musi płacić składek National Insurance w Wielkiej Brytanii. Biura ZUS wydają zaświadczenie E101 potwierdzające opłacenie składek socjalnych w Polsce. Przedstawienie tego zaświadczenia zapobiega żądaniu płacenia składek w Wielkiej Brytanii. Szczegóły dostępne są na stronie internetowej www.zus.pl

Osoby podpisujące umowę o pracę w Zjednoczonym Królestwie, czy to z agencją czy bezpośrednio z pracodawcą, muszą płacić składki National Insurance w Wielkiej Brytanii. Pracodawca zajmuje się odprowadzaniem składek od wynagrodzenia. Osoby płacące podatek i składki National Insurance, dostają numer National Insurance. Należy znać swój numer. Pracodawca powinien w tym pomóc albo należy się zwrócić do najbliższego biura pracy (JobCentreplus).

Osoby będące rezydentami w Polsce (jeśli chodzi o zobowiązania podatkowe) mogą, oprócz płacenia podatku w Wielkiej Brytanii, podlegać opodatkowaniu także w Polsce. W takim przypadku, jeśli podatek płacony w Zjednoczonym Królestwie jest niższy niż podatek pobierany od takiego samego dochodu w Polsce, to należy zapłacić różnicę w Polsce. Ze szczegółami można zapoznać się w każdym biurze Urzędu Skarbowego w Polsce.

Co się stanie w przypadku choroby/ wypadku/ciąży?

Polacy mają prawo do bezpłatnej opieki medycznej w ramach Państwowej Służby Zdrowia (National Health System) w Wielkiej Brytanii, choć pobierane są pewne opłaty za leki na receptę, leczenie dentystyczne oraz za niektóre usługi optyczne. Dostęp do opieki medycznej umożliwia przedstawienie zaświadczenia E128 wydawanego osobom, które opłaciły składki socjalne w Polsce. Zaświadczenie E128, które należy uzyskać przed wyjazdem z Polski, potwierdza prawo do korzystania ze służby zdrowia (NHS) w Zjednoczonym Królestwie. Biura NFZ (Narodowego Funduszu Zdrowia) wydają te zaświadczenia w Polsce. Dokładniejsze informacje dostępne są na stronie www.nfz.gov.pl

Zaświadczenie E128 nie jest wymagane od osób z Polski pracujących w Wielkiej Brytanii, które opłacają składki National Insurance. Mają one dostęp do opieki zdrowotnej w ramach NHS bez tego zaświadczenia. Osoby płacące podatek dochodowy i składki National Insurance w Zjednoczonym Królestwie mogą ubiegać się o zasiłek macierzyński lub zasiłek chorobowy jeśli, ze względów zdrowotnych, nie mogą pracować przez cztery lub więcej kolejnych dni. Lokalne biuro podatkowe (Inland Revenue) w Wielkiej Brytanii udzieli informacji. Występując o te zasiłki należy podać swój numer National Insurance.

Osoby nie płacące składek w Zjednoczonym Królestwie powinny, w razie choroby lub ciąży, skontaktować się z lokalnym biurem opieki społecznej (Social Security) po informacje dotyczące zasiłków państwowych.

Ile godzin muszę pracować?

Nie można wymagać od pracownika, bez jego pisemnej zgody, pracy przez więcej niż 48 godzin tygodniowo (uśrednionych w trakcie 17 tygodni, a w ciągu 26 tygodni jeśli pracujesz na farmie).

Czy należą mi się dni wolne?

Pracownicy mają prawo do czterech tygodni płatnego urlopu rocznie. Czyli, jeśli masz umowę na rok pracy i pracujesz pięć dni w tygodniu, to masz prawo do 20 dni płatnego urlopu. Jeśli masz umowę na sześć miesięcy i pracujesz pięć dni w tygodniu, masz prawo do 10 dni płatnego urlopu. W te dni mogą być wliczone święta państwowe – należy sprawdzić umowę o pracę.

Osoby pracujące w sektorze rolniczym mają prawo do 22 dni płatnego urlopu rocznie (11 dni jeśli umowa opiewa na sześć miesięcy) plus święta państwowe.

Pracownikom, którzy nie wykorzystali całego urlopu przed wygaśnięciem umowy o pracę, należy się wypłata wynagrodzenia za każdy nie wykorzystany dzień.

A jeśli miejsce pracy jest niebezpieczne albo niezdrowe?

Pracodawca i agencja pracy mają obowiązek prawny zapewnienia dobrego standardu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy oraz zapewnienia niezbędnego szkolenia dotyczącego bezpieczeństwa pracy. W razie wątpliwości skontaktuj się z biurem Urzędu d/s Zdrowia i Bezpieczeństwa Pracy (Health and Safety Executive).

Co to są agencje pośrednictwa pracy tymczasowej?

Agencje pośrednictwa pracy tymczasowej organizują siłę roboczą dla przedsiębiorstw, z którymi zawierają kontrakty. Agencja rekrutuje pracowników, wypłaca im wynagrodzenie, a także może zapewnić zakwaterowanie

i transport. Pracownicy pracują jednak na rzecz przedsiębiorstwa i to ono decyduje jak praca ma być wykonana. Podpisanie umowy z agencją pracy tymczasowej oznacza, że to agencja wypłaca wynagrodzenie potrącając podatek i składki National Insurance. Natomiast agencja ma umowę podpisaną z przedsiębiorstwem na zapewnienie siły roboczej. Pracownicy pracują dla danego przedsiębiorstwa i podlegają jego kierownictwu.

Czy mogę zmienić umowę i podpisać umowę bezpośrednio z przedsiębiorstwem?

Tak – zarówno według prawa brytyjskiego jak i polskiego agencja nie ma prawa Ci przeszkodzić.

Czy mogę zmienić pracę?

Tak. Najbliższe biuro zatrudnienia (JobCentreplus) może pomóc Ci znaleźć stałą lub tymczasową pracę. Należy pamiętać o konieczności przerejestrowania się w Home Office w razie zmiany pracy.

Czy coś jeszcze?

Zanim cokolwiek podpiszesz, sprawdź swoją umowę o pracę oraz inne dokumenty, które masz podpisać oraz upewnij się, że dobrze rozumiesz na co się zgadzasz. W razie niejasności poproś agencję o wytłumaczenie. Nie podpisuj niczego, czego nie rozumiesz.

Nigdy nie dawaj nikomu swojego paszportu. Jeśli ktoś ma Twój paszport i nie chce go oddać, zgłoś się na policję. Nie musisz się obawiać brytyjskiej policji.

Pamiętaj, że praca, którą będziesz wykonywać, może być bardzo ciężka i wyczerpująca. Jeśli podejrzewasz, że nie będziesz w stanie fizycznie podjąć oferowanej pracy, zastanów się nad podjęciem innego zajęcia.

Przydatne adresy

W Polsce

British Embassy
Aleja Roz 1
00-556 Warsaw
www.britishembassy.pl
e-mail: info@britishembassy.pl
tel.: 48 22 311 0000
fax: 48 22 311 0311

W Wielkiej Brytanii

Polski Konsulat Generalny
73 New Cavendish Street
London W1W 6LS
Tel 0870 774 2800

Federacja Polaków w Wielkiej Brytanii
240 King Street
London W6 0RF
Tel 020 8741 5767

Kongres Związków Zawodowych
Trades Union Congress
Migrant Workers Project
Congress House
Great Russell Street
London WC1B 3LS

Infolinia „Poznaj Swoje Prawa” (Know Your Rights)
Tel 0870 600 4882
email ctp@tuc.org.uk

Biuro Porad Obywatelskich (Citizens Advice Bureau – CAB): sprawdź w lokalnej książce telefonicznej

Ministerstwo Handlu i Przemysłu (DTI) – Employment Agency Standards Inspectorate
Tel 0845 955 5105

Urząd d/s Zdrowia i Bezpieczeństwa Pracy
(Health and Safety Executive)
Tel 08701 545500

Infolinia Minimalnej Płacy
(National Minimum Wage Helpline)
Tel 0845 6000 678
Irlandia Północna – tel.: 0845 6500207

Infolinie Biura Płac Rolniczych
(Agricultural Wages Board Helplines)
Anglia i Walia 0845 000 134
Szkocja 0131 244 6392
Irlandia Północna 02890 520813

Urząd Podatkowy (Inland Revenue) – adres najbliższego
biura znajdziesz w książce telefonicznej

Biura Pracy (JobCentreplus)/Biura opieki społecznej
(Social Services Offices) – adresy znajdują się w książce
telefonicznej

Biuro Doradcze ds. Pracy
(Advisory, Conciliation and Arbitration Service – ACAS)
tel.: 0845 7474747
Irlandia Północna, tel.: 02890 321 442

Ministerstwo Handlu i Przemysłu (DTI) dąży do wypełnienia hasła "dobrobyt dla wszystkich" poprzez tworzenie jak najlepszych warunków do osiągnięcia komercyjnego sukcesu w Wielkiej Brytanii. Promując przedsiębiorczość, innowacje i wyobraźnię twórczą ułatwiamy jednostkom i przedsiębiorstwom zwiększenie ich produktywności.

Wspieramy przedsiębiorstwa brytyjskie zarówno w kraju jak i za granicą. Intensywnie inwestujemy w światowej klasy naukę i technologię. Chronimy prawa pracowników i konsumentów. Popieramy także rzetelne i otwarte rynki w Zjednoczonym Królestwie, Europie i na świecie.